

Noslēguma darba veidošana: struktūra un saturs

Tēmā parasti iekļauj:

Attiecīgās jomas aktualitāti vai problēmas un to iespējamus risinājumus
Anotācija ir īss darba satura, struktūras un iegūto rezultātu raksturojums latviešu un citās valodās.

Satura rādītājā iekļauj darba nodaļu, apakšnodaļu un pielikumu nosaukumus un numerāciju, kā arī visu darba sadaļu — ievads, secinājumi un priekšlikumi, izmantotās literatūras un avotu saraksts nosaukumus.

Ievadā norāda tēmas izvēles pamatojumu un aktualitāti, sabiedrisko un tautsaimniecisko nozīmīgumu; raksturo pētījuma objektu un priekšmetu; nosaka darba mērķi un uzdevumus, kādas galvenās satopamās problēmas un to risinājumu nepieciešamību saistībā ar tēmu, vēlamos rezultātus un lietojamās metodes. Darba mērķi noformulē saistībā ar darba tēmas aktualitāti. Ievadā vai atsevišķā nodaļā var iekļaut pētījuma ierobežojumus un pieņēmumus. Darba apjomu, attēlu, tabulu un pielikumu skaitu var norādīt ievadā vai anotācijā, atbilstoši darba sagatavošanas noteikumu prasībām.

Tālāk pamatteksts, kurā ir **nodaļas un apakšnodaļas**, kuras strukturējam atbilstoši darba sagatavošanas noteikumu prasībām, tā, lai pilnībā "izsmeltu" tēmas uzstādījumu. Nepieciešams darbs ar mācību materiāliem, grāmatām, interneta resursiem, datubāzēm u.c. avotiem. Darbs nav veidojams vienkārši kā "copy/paste", bet nepieciešama iegūto atziņu analīze un kritisks vērtējums. Piemēram, citu autoru domu var citēt, atsaucoties uz attiecīgo literatūras avotu, bet tūlīt aiz citāta pāris teikumos tiek izteikts vērtējums, komentāri, secinājumi. Darbā nepieciešams rast atbildes uz izvirzītiem jautājumiem, argumentēt un parādīt savu ieguldījumu darbā, pēc kura tas arī tiks vērtēts. Darbs veidojams izvairoties no nepamatotiem apgalvojumiem. Apgalvojumi tiek pamatoti vai nu atsaucoties uz citu autoru ieguldījumu, vai arī skaidri izsakot savu vērtējumu analītiskā darba vai empīrisko pētījumu rezultātā. Praktiski darbā tiek identificētas nozīmīgākās problēmas un atklāti tās ietekmējošie faktori. Tiek apskatīta attiecīgo jomu reglamentējošā normatīvā vide un institūcijas, piemēram, galvenie normatīvie akti, likumprojekti, kas vēl nav pieņemti, organizatoriskās struktūras un iesaistītie dalībnieki. Tiek analizēti attiecīgajā problemātikā saistoši procesi, sistēmas, tendences, ierobežojumi, modeļi u.c., kas ir svarīgi

attiecīgajā jomā un saistīti ar citām jomām. Darbā iespējams iekļaut un raksturot savu praktisko piemēru, novērojumus, speciālistu viedokļus, iegūtos rezultātus un secinājumus, ietverot grafiskos materiālus, tabulas un attēlus. Teorētisko aspektu izpēte bieži dod iespēju precīzāk un detalizētāk izprast identificētās problēmas. Darbā iespējams sniegt saistošu terminu un jēdzienu skaidrojumu un kritisku vērtējumu. Juridiska rakstura problēmas iespējams novērtēt, darbā iekļaujot atsevišķu normatīvo aktu skaidrojumu. Darbā, piedāvājot dažādu problēmu risinājumus, ieteicams izmantot sistēmisku pieeju. Katrs risinājums rada gan pozitīvos, gan negatīvos efektus. Veicot aprēķinus, iespējams pārliecinoši pierādīt piedāvāto risinājumu ietekmi uz pētījuma objektu un priekšmetu.

Secinājumi un priekšlikumi darbā iekļaujami nobeigumā, tiem ir jābūt lakoniskiem. Apkopojošos secinājumus par visām nodaļām un praktisko piemēru rezultātiem izklāsta tēžu veidā. Secinājumos tiek atklāta darba mērķa sasniegšana un uzdevumu izpilde, tiek raksturoti sasniegumi katra darbā izvirzītā uzdevuma izpildē. Secinājumos tiek minēti objekti un subjekti, kas radījuši vai sekmējuši pētāmo problēmu veidošanos. Šajā darba sadaļā jāsniedz teorētiski vispārinājumi, analizētā procesa un parādību novērtējums, atzinumi, kas izriet no visa darba satura. Atzinumi atšķiras no nodaļu secinājumiem, jo tie ietver sevī plašāku domas vispārinājumu, kopumā parādot jauno, ko darba autors sniedzis izvēlētās tēmas izpētē. Darba priekšlikumiem jāizriet no secinājumiem, kas darbā tiek teorētiski un praktiski pamatoti. Priekšlikumos tiek dota atbilde uz jautājumu, kas jādara, lai nepieļautu secinājumos ietvertu problēmu cēloņu atkārtošanos un/vai to radīto seku mazināšanai. Priekšlikumus var veidot atsevišķi no secinājumiem. Tomēr autora ieguldījumu labāk uztvert dažkārt palīdz, ja pie katra secinājuma tiek dots priekšlikums iespējamo problēmu risināšanai.

Izmantotās literatūras sarakstā iekļauj visu to literatūras un informācijas avotu uzskaitījumu, kuru izmanto darba rakstīšanā. Darba tekstā tiek norādītas atsauces uz attiecīgajiem avotiem. Atsauces tekstā un izmantotās literatūras sarakstu veido atbilstoši attiecīgā Latvijā adaptētā starptautiskā bibliogrāfiskā apraksta standarta prasībām, kuru nosaka darba veidošanas noteikumos.

Pielikumā parasti iekļauj grafiskos materiālus, tabulas, zīmējumus, attēlus, kuri neietilpst vai nav lietderīgi ievietošanai darba tekstā. Parasti darba pielikumā ieteicams ievietot materiālu, ja tas aizņem pilnu lappusi vai vairāk. Uz pielikumiem attiecīgajās vietās darba tekstā jānorāda atsauces. Pielikumi tiek numurēti. Ja viens pielikums aizņem vairākas lappuses, tad uz katru nākamo vienu pielikuma lappusi norāda "pielikuma Nr... turpinājums".

Darbu noformē atbilstoši metodiskajiem norādījumiem darbu izstrādē, kuri izdrukātā veidā pieejami katedrā vai bibliotēkā, bet elektroniski — katedras mājaslapā.

Rakstot darbu, ieteicams nenovirzīties no tēmas uzstādījuma, jo tēma parasti tomēr nav oriģināla un virkne darbu par līdzīgām tēmām jau sagatavoti iepriekš.